

Commissie Gelijke Behandeling erkent dyscalculie als handicap

Tóch hulpmiddelen bij het examen voor Eveline

Het was kante boord voor Eveline van der Bie (16), VMBO-TL leerlinge met dyscalculie. Pas een week voor het begin van de eindexamens in mei dit jaar kreeg ze formeel groen licht om hulpmiddelen te gebruiken bij haar eindexamen wiskunde en economie. Daarmee heeft zij de weg geëffend voor toekomstige eindexamenkandidaten met dyscalculie. Maar daarvoor moesten haar ouders wel de nodige bureaucratische rompslomp trotseren.

Al op de basisschool was rekenen een drama, vertelt Eveline. "Hoofdrekenen kon ik helemaal niet. Rekenen was gewoon een ramp. Ik heb het ook nooit leuk gevonden." Haar moeder Anne-Marie vertelt wat hen thuis opviel. "Toen Eveline een jaar of zes was, was haar drie jaar jongere broertje twee keer zo snel met uitrekenen van het aantal ogen op de dobbelsteen. Dan zat Eveline met haar vinger puntje voor puntje te tellen. Het viel niet zozeer op dat Eveline het niet kon, maar dat haar broertje zo snel was.

Ons uitgangspunt is altijd geweest: iedereen heeft zijn eigen manier om tot een antwoord te komen. Als zij vijf minuten nodig heeft, dan krijgt ze die." Intussen veranderde Eveline van een vlotte meid in een teruggetrokken kind. Anne-Marie: "Van een vrolijk meisje dat overal op afstapte veranderde ze in een bang konijntje. Ze was enorm onzeker. Kwam elke dag huilend thuis van school en ging er huilend naar toe." Eveline: "Ik durfde niet meer te lachen, ik durfde zelfs niet meer alleen op bezoek te gaan bij de

buurvrouw." Omdat de school Eveline niet wilde laten testen, schakelden haar ouders in groep 5 zelf een orthopedagoge in. Een formele dyscalculieverklaring bestond nog niet, maar Eveline bleek een rekenachterstand van twee jaar te hebben. De school nam de onderzoeksresultaten serieus en Eveline mocht op een lager niveau rekenen en de stof werd gehalveerd. Een echte oplossing was het niet, omdat werkelijke expertise over hoe om te gaan met dyscalculie ontbrak.

Opgelucht

Inmiddels is het jaren verder en heeft Eveline eindexamen kunnen doen met hulpmiddelen. Dankzij een lange strijd. "We zijn ongelofelijk blij en opgelucht. Ook voor haar verdere schoolloopbaan is dit heel gunstig", aldus haar vader Vincent van der Bie die samen met zijn vrouw Anne-Marie sinds september 2010 verwickeld waren in een bezwaarproce-

Toestaan hulpmiddelen op basisschool bij dyscalculie

Ook de ouders van de 10-jarige Marinde Duijker met dyscalculie gingen naar de Commissie Gelijke Behandeling (CGB) om de basisschool van hun dochter er toe te bewegen hulpmiddelen toe te staan bij rekenen. Tijdens de zitting op 13 mei 2011 bleken de aannames van de Amstelveense basisschool ongegrond om hulpmiddelen niet toe te staan. De basisschool stond het gebruik van de tafelkaart door Marinde niet toe bij toetsen in het kader van het leerlingvolgsysteem (LVS). "Waardoor ze die toetsen net zo goed niet kan maken, want de uitslagen zijn dramatisch", aldus haar moeder Geraldien VanCalcar. De basisschool was tegen het gebruik van hulpmiddelen, omdat daarmee

onderlinge vergelijking van leerlingen niet mogelijk zou zijn. Ook zouden de regels van CITO dit niet toelaten. Tijdens de zitting gaf de school ook aan dat ze bang was voor een slechte beoordeling van de Onderwijsinspectie bij een teveel gebruik van hulpmiddelen. VanCalcar: "Dit was echter niet gecheckt bij de Inspectie. Ook de afgevaardigde van CITO die tijdens de zitting aanwezig was, zag geen probleem in het gebruik van een tafelkaart tijdens de LVS-toetsen en de CITO-entreetoets mits dit bij de uitslag vermeld zou worden." Al tijdens de zitting gaf de basisschool aan dat Marinde tijdens de LVS-toetsen en de Entreetoets de tafelkaart mag gebruiken. Tevens zal er een beleid voor alle scholen

van het samenwerkingsverband worden afgesproken. Inmiddels is toegezegd dat Marinde alle mogelijke hulpmiddelen bij rekenen mag gebruiken. Na deze toezegging van de school besloot de commissie geen uitspraak te doen. Een gemiste kans, vindt VanCalcar. "Wij zijn blij voor onze dochter, maar andere ouders hebben hier niets aan. Ik had stilletjes wel gehoopt op een uitspraak met een verdere reikwijdte." Ook voor de CITO-eindtoets kon geen uitspraak worden gedaan. Geraldien VanCalcar: "Dat heeft er weer mee te maken dat de eindtoets ook wordt gebruikt om leerlingen en scholen met elkaar te vergelijken. Tegen die tijd moeten we weer naar de CGB toe."

dure bij de Onderwijsinspectie. Zij wilden toestemming voor hun dochter om hulpmiddelen voor dyscalculie te mogen gebruiken bij het centraal schriftelijk eindexamen (CSE). Eveline zat op het VMBO-TL en deed afgelopen voorjaar eindexamen. In verband met haar dyscalculie gebruikte zij op het Bonaventuracollege in Roelofarendsveen tijdens wiskunde en economie hulpmiddelen, zoals tafelkaarten, formulekaarten en reeksenkaarten bij toetsen, schriftelijke overhoringen en schoolexamens. Dit is toegestaan conform de bestaande regelgeving. De directeur van de school meldde vorig jaar september de Onderwijsinspectie dat hij Eveline ook toestemming wilde geven om deze hulpmiddelen bij het CSE te gebruiken. Tot ieders verbazing wees de Onderwijsinspectie dit af. De middelbare school van Eveline wilde deze beslissing van de Onderwijsinspectie niet trotseren uit angst voor controle en beschuldiging van fraude. Het Bonaventuracollege kende ook geen andere scholen die hulpmiddelen bij dyscalculie tijdens het CSE toestaan om zich hieraan eventueel te kunnen spiegelen. Op dat moment begon een zenuwslopend bureaucratisch gevecht om te achterhalen op welke gronden de afwijzing was gebaseerd.

Omdat de Onderwijsinspectie de afwijzing niet schriftelijk wilde bevestigen, startten de ouders van Eveline een bezwaarprocedure. Vincent van der Bie: "Telefonisch hadden ze tegen de school gezegd dat het gebruik van formule-, tafel- en reeksenkaarten Eveline een inhoudelijk voordeel gaf. Dat vinden wij zo onrechtvaardig. Als gevolg van haar dyscalculie kan Eveline niet automatiseren, associaties maken met eerder opgedane kennis en maakt ze veelvuldig omkeringen van getallen. Het gebruik van hulpmiddelen stelt haar in staat haar schoolloopbaan te doorlopen zoals iedere andere scholier."

Als reactie op het bezwaarschrift stelde de Onderwijsinspectie dat zij het bezwaar niet konden behandelen en stuurde het bezwaarschrift door naar DUO, (Dienst Uitvoering Onderwijs van het ministerie van VWS). DUO verklaarde daarop het bezwaarschrift om procedurele redenen niet ontvankelijk en wilde het bezwaar

Vader Vincent van der Bie met dochter Eveline. Al op de basisschool was rekenen een drama, vertelt

niet inhoudelijk behandelen, met als reden dat de Onderwijsinspectie geen formeel besluit had genomen, maar slechts een mededeling had gedaan. En wanneer er geen sprake is van een besluit kun je ook geen bezwaar aantekenen, luide de redenering. Inmiddels was het eind januari 2011 geworden en drong de tijd. Vincent en Anne-Marie zochten juridische ondersteuning. Dat resulteerde op 14 april in een zitting van de Commissie Gelijke Behandeling (CGB) die de klacht met spoed behandelde gezien de examens in mei.

Handicap

Op 9 mei deed de CGB uitspraak en stelde vast dat dyscalculie een handicap is en dat de school van Eveline, het Bonaventuracollege, verboden onderscheid maakte op grond van handicap of chronische ziekte. Dit deed de school, aldus de CGB, door geen doeltreffende aanpassingen te willen doen tijdens het schriftelijk eindexamen die het voor Eveline mogelijk maken om haar handicap te compenseren. De CGB volgde daarmee de redenering van de ouders van Eveline dat hun dochter door het gebruik van hulpmiddelen geen inhoudelijk voordeel heeft, maar voor haar handicap gecompenseerd

wordt waarmee zij als het ware een gelijke startpositie heeft als leerlingen zonder dyscalculie. Op basis van dit besluit stelde de commissie Eveline in feite in het gelijk. De school moest immers actie ondernemen om dit verboden onderscheid op te heffen. Waarop de school meteen besloot om Eveline toe te staan de hulpmiddelen te laten gebruiken tijdens het Centraal Schriftelijk Eindexamen.

Met de uitspraak van de CGB kreeg de school een lelijke tik op de vingers

Met de uitspraak van de CGB kreeg de school een lelijke tik op de vingers. De commissie vond dat de school te makkelijk de nee-boodschap van de Onderwijsinspectie had geaccepteerd en haar onderzoeksverplichting niet was nagekomen. Moeder Anne-Marie van der Bie vond het nog het meest vervelend dat de school als tegenpartij werd gezien. "Ik zag het met angst en beven tegemoet om de school aan te klagen, terwijl we zo'n goede relatie hebben met de school.

Eveline: "Rekenen was gewoon een ramp. Ik heb het ook nooit leuk gevonden".

Ik vond het zo oneerlijk. Maar blijkbaar is dit de weg die je moet bewandelen om je gelijk te behalen." Vader Vincent: "De school heeft zich vier jaar lang ingezet voor Eveline en aan het eind meegedaan om zich te laten gebruiken om het beste resultaat voor haar te behalen. Daar hebben we grote bewondering voor." Meest onthutsend was voor Vincent en Anne-Marie dat de Onderwijsinspectie en het College van Examens (de instantie die de regels geeft over de hulpmiddelen die gebruikt mogen worden bij het maken van examenopgaven) tijdens de zitting van de Commissie Gelijke Behandeling in Utrecht hun weigering om Eveline het gebruik toe te staan van de formulekaart bij wiskunde en economie niet inhoudelijk konden onderbouwen. "De commissie bleef maar doorvragen. Welke materiedeskundigen hebben jullie geraadpleegd om tot jullie oordeel te komen? Bent u op de school van Eveline geweest? Heeft u Eveline ontmoet? Allemaal vragen waar ze niet op ingingen. Ze kwamen er niet uit en bleven continu in een cirkeltje ronddraaien. Het leek niet om Eveline te gaan, maar het was alsof het om een boekhoudkundige procedure ging waarbij de boekhouder de regeltjes controleert en meer niet." Eveline vond de

zitting een rare gewaarwording en vooral erg saai: "Ze hadden het over blinden en mensen zonder benen. Ik werd helemaal niet genoemd. Op een gegeven moment dacht ik: 'Hé, het gaat om mij!'"

Dikke mappen

Twee dikke mappen hebben Vincent en Anne-Marie van der Bie overgehouden aan alle rapporten, verklaringen en correspondentie over de dyscalculie van hun dochter Eveline. En maar liefst zeven vel getypte pagina's logboek omtrent het bezwaarschrift dat ze indienden bij de Onderwijsinspectie. Vanaf 26 september 2010 tot mei 2011 hebben ze meerdere malen per week contact gehad over het gebruik van formulekaarten door Eveline bij het eindexamen. Met de school, deskundigen, Onderwijsinspectie, DUO, advocaat, Nationale Ombudsman en tot slot de Commissie Gelijke Behandeling. Vincent van der Bie: "Je moet voortdurend overall achteraan zitten." Uiteindelijk leidde dit tot het fantastische resultaat dat Eveline de formulekaart bij het eindexamen wiskunde en economie mocht gebruiken. Precies zoals ze al vier jaar lang gewend was. Op het Bonaventuracollege hebben ze Eveline altijd serieus geholpen met haar

rekenproblemen. En vanaf het begin maakte ze thuis elke dag wiskundesommen met haar vader. Toen Eveline in 2008 een formele dyscalculieverklaring kreeg, mocht ze meteen gebruikmaken van de beschikbare hulpmiddelen. Vincent van der Bie: "De school zei eerlijk dat ze er nog niet mee te maken hadden gehad, maar is zich er meteen in gaan verdiepen. Wij hebben veel artikelen aangedragen en materiaal gemaakt. Samen met docenten zijn we dingen gaan ontwikkelen, zoals één vraag per pagina, of het proefwerk met antwoorden mocht mee naar huis zodat ik het extra met Eveline kon nabespreken, we leerden haar om drie verschillende kleuren markers te gebruiken om zelf overzicht te creëren in de opdracht. Het feit dat school geen kennis hadden over dyscalculie heeft zich niet vertaald in geen medewerking. School heeft veel tijd en energie in Eveline gestoken."

Na de uitspraak van de CGB was er vooral opluchting en blijdschap, maar het was niet meteen zeker of Eveline ook hulpmiddelen mocht gebruiken bij het centraal schriftelijk eindexamen. Hoewel de school nu moest zeggen wat ze ging doen om de ongelijke behandeling op te heffen, was niet duidelijk hoe de Onderwijsinspectie op de uitspraak zou reageren. Vincent: "De school had het besluit van de commissie naast zich neer kunnen leggen omdat deze niet bindend is. Maar de directie zei meteen dat ze hulpmiddelen wilde toestaan, maar het wel zou melden aan de Onderwijsinspectie. We hielden er rekening mee dat de Onderwijsinspectie zou controleren en het examen ongeoorloofd zou vinden. Waarmee het examen ongeldig zou zijn. Wij hebben als ouders een schriftelijke verklaring moeten tekenen dat wij dat risico namen." Eveline is geslaagd en is in september begonnen aan de MBO-opleiding voor verzorgende in de gehandicaptenzorg. Ook voor Eveline's verdere schoolloopbaan is de uitspraak van de CGB heel gunstig, legt vader Vincent uit. "Het MBO had al gezegd dat ze onbekend zijn met dyscalculie en geen hulpmiddelen zouden toelaten. Met deze uitspraak ligt het voor de hand dat ook zij aanpassingen moeten doen."

Hulp nodig bij Leren?

- Individuele schoolbegeleiding op maat
- Huiswerkbegeleiding (max. 6 leerlingen)
- Feuerstein therapie (mediërend leren)
- Trainingen (faalangst, sociale vaardigheden)
- Daguitje/Vakantiekampen

**Gevestigd te Leidschendam www.edu4kids.nl
MEC de Haas: 06-295 23 389 edu4kids@hotmail.com**

**Zorgboerderij:
Stichting Enjoy-It Flevoland
Voor kinderen van 6 t/m 16 jaar
met ADHD, PDD-NOS en Autisme**

Stichting Enjoyit Flevoland Roodbeenweg 17a 8251SE Dronten
T: 0321-325272 E: info@stichtingenjoyit.nl W: www.stichtingenjoyit.nl

Hulp bij leer-, gedrags- en opvoedingsproblemen

Leer problemen zelfstandig op te lossen!

- ▶ dyslexie, huiswerkproblemen, faalangst
- ▶ omgang ouders-kind, omgang leeftijdgenoten
- ▶ ook voor kinderen en jongeren met een verstandelijke beperking

Molendrift

Ubbo Emmiussingel 110 · 9711BK Groningen · 050-3185142
Ketelstraat 22 · Veendam · 050-3185142
Gemeenteplein 35 · Heerenveen · 050-3185142
Hoofdstraat West 17 · Uithuizen · 050-3185142

Molendrift

Nederlandse Vereniging voor Psychomotorische KINDER therapie

Voor kinderen die vastlopen in hun ontwikkeling en dat in hun gedrag laten zien.

Psychomotorische Kindertherapie heeft als doel de vastgelopen ontwikkeling weer op gang te brengen, waarna ouders en kind weer in staat zijn op eigen kracht verder te gaan.
De therapeut heeft daarbij keuze uit een breed aanbod van middelen, zoals bewegen, spel, muziek, ritme en creatieve middelen.

Voor een therapeut in uw omgeving zie: www.nvpmkt.nl.

Interesse in de opleiding?
Kijk op www.lebondepart.nl

Zorgboerderij Erve Remerman

Zorgboerderij Erve Remerman is een boerderij voor zorg, dat wil zeggen dagbesteding, dagnaschoolse, vakantie en logeeropvang. Voor de doelgroep: kinderen en volwassenen met een verstandelijke beperking, een stoornis in het autistisch spectrum, adhd, kinderen vanuit de jeugdzorg en speciaal onderwijs. Ook hebben we een **bed & breakfast** en een **mini-camping** en willen we het voor de ouders met een kind met een beperking mogelijk maken om van een zorgeloze vakantie te genieten. Ze kunnen bij ons op vakantie komen en het kind met een beperking kan door ons worden opgevangen zodat de ouders vrij zijn om een dagje uit te gaan met de andere kinderen, of alleen. We bieden diverse activiteiten aan, alleen of in een groepje. Lekker met de dieren knuffelen en helpen verzorgen, paardrijden of met de koets weg, maar ook spelen op de trampoline of met de skelter.

ZORGBOERDERIJ ERVE REMERMAN
Berghum 3 · 7591 NC Denekamp
tel. 0541-351442 / 06-10898920
www.erveremerman.nl

Dyslectici en adhd'ers: bronnen van talenten!

ONTSLUIT DIE BRON!

Workshops nu ook in Oosterhout (NB):

- voor ouders op 15/9/11 en 27/1/12
- voor leerkrachten B.O. op 23/9/11 en 8/2/12
- voor docenten V.O. op 11/11/11 en 1/3/12

Presentaties voor onderwijsgeevenden op aanvraag

Info en aanmelden: **E** info@opwegnaardichterbij.nl
T 0314-684808 **W** www.opwegnaardichterbij.nl

Picto's op maat

www.pictomaat.nl

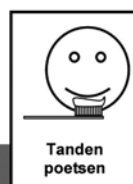
Handig
Praktisch
Helder
Compleet
Veelzijdig

Thuis

Snoepje
koekje

Tanden
poetsen

PictoMaat
pictogrammen op maat

Kant en klare pictosets,
pictokaartjes op maat, beloningssystemen,
spellen, boekjes en nog veel meer.

Jurisprudentie in zaak dyscalculie kan velen helpen

Door Hans van Luit, hoogleraar dyscalculie

De ouders van Eveline hebben ondanks de nodige tegenwerking doorgezet en volgehouden. Het resultaat mag er zijn. Eveline heeft van de drie rechters, vertegenwoordigd in de Commissie Gelijke Behandeling (CGB), het gelijk aan haar kant gekregen om hulpmiddelen te gebruiken tijdens het centraal schriftelijk examen VMBO-TL.

Het gaat om hulpmiddelen die in de dyscalculieverklaring van Eveline zijn opgenomen en die zij ook gedurende haar schoolloopbaan en tijdens het schoolexamen mocht gebruiken. Het resultaat van alle inspanningen, niet alleen van de ouders maar zeker ook van Eveline, is dat zij is geslaagd met een 5 voor wiskunde en een 6 voor economie! Eveline is een bijzonder geval, omdat de meeste kinderen met dyscalculie in het VMBO wiskunde en economie laten vallen na het tweede jaar, voor wie dit een wettelijk toegestane maatregel is. Maar voor kinderen die wiskunde niet laten vallen geeft de wetgever (artikel 55 van het Examenbesluit) aan dat de directeur van de school gerechtigd is noodzakelijke maatregelen toe te staan tijdens de schoolloopbaan en voor het examen. De beslissingsbevoegdheid van de directeur is feitelijk nog uitgebreider sinds het regulier onderwijs per augustus 2009 valt onder de Wet Gelijke Behandeling op grond van handicap of chronische ziekte. De school heeft voor het onderwijs aan Eveline in verband met haar stoornis, gedurende haar schoolloopbaan maatregelen genomen en die ook toegestaan bij het schoolexamen. Voor de school was een eindexamen van een leerling met dyscalculie nieuw. Daarom heeft de school in september vorig jaar al een verzoek ingediend bij de Onderwijsinspectie om Eveline hulpmiddelen toe te staan deze

hulpmiddelen ook te mogen gebruiken bij het centraal schriftelijk examen. De inspectie heeft de school echter gemeld dat de voorgestelde maatregelen niet zijn toegestaan. De inspectie verschuilt zich in deze achter het standpunt van het College van Examens (CvE) dat er geen individuele uitzonderingen zijn toegestaan bij het centraal schriftelijk examen. Het is echter de vraag of het CvE wel de bevoegdheid heeft hulpmiddelen tijdens het centraal schriftelijk examen te verbieden als het gaat om een leerling met een beperking. Daarover beslist immers de directeur. Helaas is de vrees van de school voor de onderwijsinspectie groter dan voor de ouders van de leerling en dus kreeg Eveline geen toestemming de hulpmiddelen bij het centraal schriftelijk examen te gebruiken. Dat was voor de ouders van Eveline de reden deze zienswijze aan de CGB voor te leggen. Volgens de inspectie heeft de directeur bij een kandidaat met dyscalculie dus geen beleidsvrijheid ten aanzien van de hulpmiddelen die moeten worden

ingezet. Het is echter zeer de vraag of de inspectie hierin een stem heeft. Dit oordeel is nu eenmaal voorbehouden aan de docenten van Eveline. Bovendien stelt de directeur dat dankzij de aangevraagde faciliteiten Eveline het onderwijs heeft kunnen volgen dat past bij haar cognitieve niveau. Door hard en serieus te werken heeft zij daarmee het examenjaar van het VMBO-TL gehaald. Als aantoonbaar sprake is van een handicap is het aan de directeur om te besluiten welke maatregelen noodzakelijk zijn bij het afnemen van toetsen. De inspectie moet wel worden geïnformeerd, maar mag de voorgenomen maatregelen, indien goed onderbouwd, niet afwijzen.

De inspectie heeft de school gemeld dat de maatregelen niet zijn toegestaan

De school van Eveline heeft, door haar op een verantwoorde en gedocumenteerde wijze te begeleiden en te ondersteunen, haar deskundigheid aangetoond. Om die reden is de aan de school gegeven beleidsvrijheid op grond van artikel 55 EB te rechtvaardigen en zal deze vrijheid ook door de onderwijsinspectie en het CvE moeten worden gerespecteerd. Hopelijk maakt deze uitspraak van de CGB het voor andere scholen voor voortgezet onderwijs makkelijker de weg te volgen door alleen maar een mededeling te doen aan de inspectie over wat ze van plan is te doen met een kandidaat met een handicap. De uitspraak van de CGB levert in elk geval scholen de mogelijkheid een leerling met dyscalculie ook tijdens het centraal schriftelijk examen de maatregelen toe te staan die ook tijdens de schoolloopbaan en het schoolexamen zijn toegestaan.

Hoogleraar dyscalculie Hans van Luit: "De ouders van Eveline hebben ondanks de nodige tegenwerking doorgezet en volgehouden. Het resultaat mag er zijn".